

Årsberetning

Dansk Center for

Byhistorie

Mikkel Thelle

Det har været et år i Dansk Center for Byhistorie, hvor en del større projekter er blevet videreført, og centrets yngre såvel som faste forskere har været produktive. Nye netværk er sat i gang omkring forskning, formidling og rådgivning, og studerende med byhistorisk nysgerrighed har befolket formidlingen i Den Gamle By mere end nogensinde.

Brobygning mellem Den Gamle By og Aarhus Universitet

Dansk Center for Byhistorie har siden etableringen i 2001 haft som en helt central opgave at bygge bro mellem Den Gamle By og Historie ved Aarhus Universitet. Koblingen af universitet og museum afødte blandt andet et større seminar i Helsingør Teater i Den Gamle By, som handlede om brugerinddragelse og sociale rum i udstillinger, der også blev belyst af dagens to keynotes John H. Falk og Lynn D. Dierking fra Oregon State University i USA. Et andet eksempel på samarbejde på tværs er museum og universitet, der for alvor har fået luft under vingerne det seneste års tid, er en ny form for praktiktilbud til universitetsstuderende, som Dansk Center for Byhistorie har udviklet i samarbejde med kolleger i Den Gamle By. Kort fortalt er modellen, at studerende på baggrund af et åbent opslag kan ansøge om praktikforløb i Dansk Center for Byhistorie med opgaver både i centeret og i Den Gamle By. Det seneste år har dette arbej-

de resulteret i en vandredstilling om frivillighed i Aarhus, udviklet af praktikant Cecilie Sophie Grothe i samarbejde med Den Gamle By som en del af museets bidrag til Aarhus' status som Europæisk Frivillighedstad 2018. I skrivende stund er der tre praktikanter i Dansk Center for Byhistorie, som blandt andet arbejder med Besættelsesmuseets nye udstilling og den fremtidige udvikling af Sydhavnsområdet i Aarhus.

Denne måde at afvikle praktikforløb på har vist sig at være yderst givende for alle parter. Den Gamle By og Dansk Center for Byhistorie får løst konkrete opgaver, og de studerende får et varierende praktikforløb, hvor de får mulighed for at prøve kræfter med mange sider af historikerarbejdet.

Forskningsprojekter i byernes historie – fra middelalder til i dag

Centrets forskningsaktivitet er også knyttet til forskningsprojekter, hvor centrets ansatte samarbejder med forskere fra især museer, arkiver og universiteter – både danske og udenlandske.

Siden 2014 har vi været projektpartner i det store tværfaglige projekt Urban Diaspora om urbane indvandringssamfund i primært 1500- og 1600-tallet, som er blevet afviklet på grundlag af en generøs bevilling fra Danmarks Frie Forskningsfond. Projektet, der har været baseret på Moesgaard Museum, har forenet arkæologer, historikere, arkæobotanikere og -zoologer fra både danske og udenlandske forskningsinstitutioner, og udmunder i antologien *Urban Diaspora. The Materiality of Diaspora Communities in Early Modern Urban Centers*. Den udkommer sommeren 2019 ved Jysk Arkæologisk Selskab. Danmarks Frie Forskningsfond har også støttet et andet større projekt: Research Network of Urban Literacy (RUL), hvor Dansk Center for Byhistorie er med i styregruppen. Netværkets første seminar på Nationalmuseet var yderst udbytterigt, og bekræftede relevansen af at arbejde med urbanitet, skrift- og læsefærdighed i "den lange middelalder". Der har også været andre aktiviteter i RUL, eksempelvis afvikledes en session på International Medieval Congress i Leeds i begyndelsen af juli 2018. I det forgange år så endnu et forskningsprojekt dagens lys, da Kulturministeriets Forskningsudvalg valgte at støtte et projekt om vejforløb mellem danske købstæder fra middelalderens begyndelse frem til udgangen af renæssancen. Projektet udgør den danske version af et stort europæisk projekt baseret ved universitetet i Göttingen og Euro-

päisches Hansemuseum Lübeck. Især museet i Lübeck er en meget tæt samarbejdspartner i projektet, der af danske institutioner blandt andre også inkluderer Moesgaard Museum.

Dansk Center for Byhistorie er også en central aktør i forskningsprojekter, der afdækker nyere tids byhistorie. I 2017 blev det tværfaglige forskernetværk Urban Orders (URO) opgraderet til et egentligt forskningscenter ved Aarhus Universitet. URO har i løbet af de seneste år afholdt workshops på tre kontinenter, som alle er udmundet i rapporter (se tidligere årsberetninger). URO forener byforskere fra forskellige fag ved Aarhus Universitet med relevante forskere fra andre såvel indenlandske som udenlandske institutioner med henblik på at behandle nogle af de moderne storbyers hverdagsliv og konflikter, og Dansk Center for Byhistorie bidrager med historiske perspektiver. Et andet løbende forskningsprojekt er Mapping the Modern City, en kortlægning af Københavns sociale geografi omkring 1900 med historiske Big Data, som i år har fået bevilling til at inkludere erindringsmateriale. Som del af forskningsarbejdet har centret også deltaget aktivt i European Association for Urban History, der i august afholdt en større konference i Rom. Her var en stor dansk deltagelse et tegn på et aktivt byhistorisk miljø herhjemme, som vi kunne glæde os over.

Nyt website og andre webplatforme

Et af de helt store projekter det seneste år har været hjemmesiden byhistorie.dk. Den tidligere hjemmeside blev etableret ved centrets oprettelse for mere end 15 år siden, og den hurtige og konstante udvikling medførte, at sitet de seneste år ikke har været tidssvarende. Derfor har centret arbejdet intensivt med at få overflyttet websitet til universitetsservere. De første og største faser af dette arbejde er nu afsluttet, og fremover ligger både centrets egentlig hjemmeside byhistorie.dk og Den Digitale Byport nu sikkert hos Aarhus Universitet. Den komplicerede proces har krævet tid og energi, men nu er både byhistorie.dk og en ny version af Den Digitale Byport, en samling af databaser om primært danske byhistoriske emner, gået i luften, og i centret har vi nu mulighed for at videreudvikle webdelen i tidssvarende rammer.

En fremtidig strategi for centrets tilstedeværelse på nettet er at få integreret de forskellige webplatforme yderligere med hinanden. Ud over byhistorie.dk og Den Digitale Byport gælder det Facebook og Twitter samt centrets blog. Sidstnævnte omhandler urban histo-

rie og kultur, og i det forgange år har der været ca. 10 indlæg på bloggen, som ofte er forfattet af centrets tætte samarbejdspartnere.

Byens lyde og vand – udgivelser og andre aktiviteter

Aktivitetsniveauet i Dansk Center for Byhistorie afspejles i de mange seminarer, foredrag/forelæsninger og publikationer af forskellig karakter, som centrets ansatte har produceret eller bidraget til. Dansk Center for Byhistories ansatte og tilknyttede forskere, det vil sige især ph.d.-studerende, har publiceret mere end 20 titler, både i videnskabelige tidsskrifter og bøger samt i bredere formidlingspublikationer. Centrets ansatte, dvs. Mikkel Thelle og Kasper H. Andersen, har produceret de fleste af publikationerne, og har derudover tilsammen holdt 18 forelæsninger på forskerseminarer og -konferencer eller formidlende foredrag på folkeuniversiteter eller lignende. For Mikkels vedkommende knytter en betydelig del af foredrag og publikationer sig til hans igangværende forskning i forholdet mellem byer og vand, mens Kasper især har forelæst om byernes lydhistorie, som er et nyt forskningsområde under udvikling i centret – blandt andet i samarbejde med Den Gamle By.

Centret har selv arrangeret otte seminarer om byhistoriske emner i løbet af året, blandt andet i forbindelse med at centret har været vært for gæsteforskere. I foråret var først forskningsleder Angela D. Huang fra Hansemuseet i Lübeck på besøg, og siden besøgte Erik Opsahl fra NTNU i Trondheim centret og Afdeling for Historie ved Aarhus Universitet. Begge disse besøg udmundede i seminarer og workshops med henblik på fremtidige forskningsprojekter. Ambitionen er den samme for et besøg i oktober af Frank Meyer, leder af Arbejderbevægelsens arkiv og bibliotek i Oslo, der er Nordens førende lydhistoriske forsker.

Hvem er centret?

Dansk Center for Byhistories bestyrelse består af museumsdirektør Thomas Bloch Ravn, institutleder Bjarke Paarup, Institut for Kultur og Samfund ved Aarhus Universitet, professor Bjørn Poulsen, Historisk afdeling ved Aarhus Universitet, seniorforsker Jørgen Mikkelsen, Rigsarkivet, formand for Dansk Komité for Byhistorie, og stadsarkivar Søren Bitsch Christensen, Aarhus Stadsarkiv, som også er adjungeret lektor ved centret.

Centret ledes af ph.d. og lektor Mikkel Thelle, og ph.d. Kasper

Holdgaard Andersen er ansat som videnskabelig assistent. Desuden er der tilknyttet en række yngre forskere og studerende. Christian Ringskou er således begyndt på sit ph.d.-projekt om Ringkøbing og Skjerns indbyrdes historie, Mikkel Høghøj er i slutfasen med sin ph.d. om socialt boligbyggeri og velfærdspolitik, og Silke Holmqvist er midtvejs i sit projekt om gæstearbejdere i danske byer i 1970'erne.

Danish Centre for Urban History annual report

It has been a year at the Centre when a number of major projects have continued, and the junior as well as the permanent researchers have been productive. New networks have been initiated around research, its dissemination and consultancy, while students curious about urban history have been more active than ever in presenting Den Gamle By to the public.